

موانع، الزامات و ملاحظات واگذاری باشگاه‌های فرهنگی - ورزشی استقلال و پرسپولیس

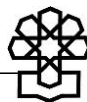
معاونت پژوهش‌های اجتماعی - فرهنگی
دفتر: مطالعات آموزش و فرهنگ

کد موضوعی: ۲۷۰
شماره مسلسل: ۱۶۶۹۰
مهرماه ۱۳۹۸

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۳	اظهار نظر کارشناسی
۸	موانع واگذاری دو شرکت
۱۱	الزامات واگذاری
۱۴	ملاحظات
۱۵	جمع بندی و پیشنهاد

موانع، الزامات و ملاحظات واگذاری باشگاه‌های فرهنگی - ورزشی استقلال و پرسپولیس

چکیده

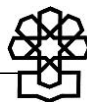
مطابق حکم بند «ه» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ وزارت ورزش و جوانان باید حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۹۸، شرایط پذیرش دو شرکت فرهنگی - ورزشی پرسپولیس و استقلال را در بازار پایه فرابورس فراهم کند. با این حال، این حکم اجرایی نشد. هرچند، باید اذعان کرد که واگذاری دو باشگاه استقلال و پرسپولیس، تنها بخشی از مسئله نظام باشگاهداری کشور است و این موضوع باید در کنار سایر ابعاد مربوط به صورت یک مجموعه حقوقی مدون تحت عنوان نظام باشگاهداری ورزش حرفه‌ای کشور به تصویب نهاد قانونگذاری کشور برسد. مع الوصف، در صورت اصرار قانونگذار مبنی بر واگذاری دو شرکت فرهنگی - ورزشی دو پیشنهاد در این باره مطرح است؛ پیشنهاد نخست اینکه عبارت «وباقی سهام به صورت خرد» از حکم قانون بودجه سال ۱۳۹۸ حذف شود و این یعنی اینکه در حال حاضر نیمی از سهام دو باشگاه از طریق فرابورس به صورت بلوکی عرضه شود. پیشنهاد دوم این است که در مقطع کنونی و با اقتضائات و موانع موجود «واگذاری ۸۰ درصد از سهام برند دو باشگاه (دارایی‌های نامشهود) از طریق فرابورس (بازار دارایی فکری) به شرکت‌های سهامی عام دارای حداقل ده هزار سهام‌دار به صورت بلوکی و باقی سهام به صورت خرد به هواداران (در قالب شرکت تعاونی سهامی عام) عرضه شود».

در غیر این صورت، واگذاری به روش «پیمان مدیریت» (حفظ مالکیت دولت و مدیریت بخش غیردولتی) از طریق مزایده عمومی سازمان خصوصی سازی پیشنهاد می‌شود.

مقدمه

بند «ه» تبصره «۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۸ وزارت ورزش و جوانان را مکلف نمود تا با همکاری سازمان بورس و اوراق بهادار و سازمان خصوصی سازی حداکثر تا پایان شهریورماه ۱۳۹۸، شرایط پذیرش دو شرکت فرهنگی - ورزشی پرسپولیس و استقلال را در بازار پایه فرابورس فراهم کند. پس از پذیرش در بازار پایه فرابورس و عرضه پنج درصد (۵٪) سهام هر یک از دو شرکت جهت کشف قیمت، پنجاهویک درصد (۵۱٪) سهام آنها به صورت بلوکی و باقی سهام به صورت خرد عرضه می‌شود.^۱ این حکم شامل دو بخش است؛ بخش نخست مکلف کردن وزارت ورزش و جوانان به فراهم کردن شرایط پذیرش دو شرکت در بازار پایه فرابورس است و بخش دوم نحوه عرضه سهام دو شرکت در بازار فرابورس است. به نحوی که ابتدا سهام بلوکی و سپس سهام خرد عرضه شود. با این حال، این تکلیف با انقضای مهلت قانونی مذکور اجرا نشده است. در این باره، وزارت ورزش و جوانان، سازمان خصوصی سازی و سازمان بورس و اوراق بهادار اذعان دارد که با وجود برخی موانع مربوط، امکان اجرایی شدن حکم مزبور وجود ندارد و لذا از نظر ایشان لازم است این حکم قانونی اصلاح گردد. این گزارش در نظر دارد موانع، الزامات و ملاحظات واگذاری این دو شرکت فرهنگی - ورزشی را بررسی کند.

۱. درآمد حاصله به ردیف ۳۱۰۵۰۱ خزانه واریز می‌شود.

اظهاری نظر کارشناسی

برای بررسی حکم مذکور و فرایند مربوط نخست لازم است شرایط پذیرش شرکت‌ها در بازار پایه فرابورس تشریح و سپس مزایای پذیرش و عرضه سهام شرکت‌ها از طریق فرابورس ارائه شود و سرانجام موانع، الزامات و ملاحظات واگذاری و راه حل مطلوب ارائه شود.

الف) شرایط پذیرش در فرابورس

اهم شرایط پذیرش دو شرکت فرهنگی ورزشی استقلال و پرسپولیس در بازار پایه فرابورس بدین شرح است:

- ✓ ماهیت حقوقی شرکت، سهامی عام باشد.
- ✓ دعاوی دارای اثر با اهمیت بر صورت‌های مالی، له یا علیه شرکت وجود نداشته باشد.
- ✓ اظهار نظر حسابرس در خصوص آخرین صورت‌های مالی حسابرسی شده، «مردود» یا «عدم اظهار نظر» نباشد.
- ✓ آخرین صورت‌های مالی شرکت باید مطابق مقررات قانونی، استانداردهای حسابداری و گزارشگری مالی و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی ابلاغ شده توسط سازمان تهیه شده باشد.
- ✓ مطابق اظهار نظر حسابرس، از سیستم اطلاعات حسابداری (از جمله حسابداری مالی و حسابداری بهای تمام شده) مطلوب و متناسب با فعالیت خود و شرایط پذیرش در فرابورس جهت افشا مناسب اطلاعات برخوردار باشد.

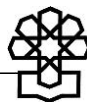
با همه این اوصاف، امکان پذیرش شرکت‌های با سرمایه حداقل یک میلیارد ریال، امکان پذیرش شرکت‌های زیان‌ده یا دارای زیان انباشته به شرط داشتن برنامه عملیاتی مناسب برای خروج از زیان و حتی شرکت‌های سهامی خاص در بازار پایه فرابورس وجود دارد.^۱

(ب) مزایای پذیرش در فرابورس

مواردی همچون امکان تأمین مالی آسان و ارزان، افزایش نقدشوندگی سهام، برخورداری از معافیت مالیات عملکرد تا ۱۰ درصد (معافیت مالیات عملکرد ۵ درصد بوده که در صورتی که در پایان دوره مالی به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار، حداقل ۲۰ درصد سهام شناور آزاد داشته باشند، میزان بخشودگی مالیاتی ۱۰ درصد خواهد بود)، معرفی شرکت به آحاد جامعه و افزایش اعتبار شرکت، کشف بازاری قیمت سهام و امکان توثیق سهام جهت اخذ تسهیلات به‌عنوان مهم‌ترین مزایای پذیرش شرکت‌ها در فرابورس ایران به‌شمار می‌روند.

همچنین ازجمله مزایای پذیرش در فرابورس برای سهام‌دار عمده می‌توان به ارزیابی بهتر عملکرد مدیریت شرکت، دستیابی به معیاری برای مقایسه شرکت، ارتقای

۱. شرکت‌های سهامی خاص که با رعایت قوانین و مقررات، همزمان با پذیرش از طریق افزایش سرمایه در حال تبدیل به سهامی عام هستند، به شرط عرضه سهام ناشی از این افزایش سرمایه در فرابورس و همچنین دارابودن شرایط مندرج در این دستورالعمل، می‌توانند در بازار دوم فرابورس پذیرش شوند. این شرکت‌ها می‌توانند درخواست پذیرش خود را به فرابورس ایران ارائه داده و در صورت پذیرش، در فرصت ۶ ماهه‌ای که از تاریخ پذیرش تا درج شرکت درنظر گرفته شده، اقدام به تبدیل شخصیت حقوقی شرکت به سهامی عام کنند. حتی شرکت‌های زیان‌ده یا دارای زیان انباشته می‌توانند درخواست پذیرش به فرابورس ایران ارائه دهند در این صورت این شرکت‌ها می‌توانند با ارائه برنامه عملیاتی مناسب برای خروج از زیان/زیان انباشته یا ارائه طرح توجیهی مبنی بر وجود چشم‌انداز روشن از سودآوری فعالیت، درخواست خود را برای بازار دوم یا SMEs به فرابورس ایران ارائه دهند.

سیستم‌های اطلاعات حسابداری و کنترل داخلی، افزایش میزان نظارت و کنترل سهام‌دار عمده و نیز بهبود ساختار مالی و اقتصادی و سلامت شرکت در نتیجه رعایت الزامات بورس اشاره کرد. به‌علاوه، نقدشوندگی بالا، کاهش ریسک سرمایه‌گذاری به‌دلیل ارتقای شفافیت، برخورداری از مالیات نقل و انتقال به میزان نیم‌درصد ارزش معامله در مقایسه با ۴ درصد ارزش اسمی در خارج از بورس، نظارت بر فعالیت شرکت‌ها و پاسخگویی بیشتر مدیران شرکت ازجمله مهم‌ترین مزایای پذیرش شرکت‌ها در فرابورس ایران است که نصیب سرمایه‌گذاران می‌شوند. مضاف بر این مواردی همچون نظارت بر عملکرد شرکت‌ها، کنترل حجم نقدینگی، تجهیز پس‌اندازها و منابع مالی کوچک برای طرح‌های بزرگ، تقویت عوامل تولید و توسعه رقابت در اقتصاد کشور، افزایش شفافیت اطلاعاتی و مالیاتی، نظارت بر جریان تسهیلات بانکی و جلوگیری از رشد بی‌رویه معوقات بانکی و در کل رشد و توسعه اقتصادی کشور ازجمله مزیت‌هایی هستند که پذیرش شرکت‌ها در فرابورس ایران برای اقتصاد کشور به‌همراه دارد.

حال پرسش این است با توجه به شرایط پذیرش شرکت‌ها در بازار فرابورس و مزایای عرضه سهام از این طریق، چرا حکم بودجه ۱۳۹۸ درخصوص این دو شرکت ورزشی اجرایی نشد؟

وزارت ورزش و جوانان از ابتدا معتقد بود واگذاری از این طریق شدنی نیست و موانع حقوقی وجود دارد که امکان واگذاری از این شیوه را ناممکن می‌نماید. لذا، در ادامه این گزارش، موانع واگذاری دو شرکت (باشگاه) تشریح می‌شوند. با این حال، لازم است قبل از تشریح موانع واگذاری دو شرکت، شرح مختصری از مقرره‌های سابق و سناریوهای ۱۵

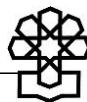
سال گذشته درخصوص واگذاری این دو باشگاه در ضمن قوانین بودجه سنواتی و مصوبه‌های هیئت وزیران بررسی شود:

✓ مصوبه هیئت وزیران سال ۱۳۸۳؛ واگذاری صددرصد (۱۰۰٪) سهام شرکت فرهنگی ورزشی پیروزی (پرسپولیس) - سهامی عام - به روش مزایده مجاز است

✓ مصوبه هیئت وزیران سال ۱۳۸۴؛ سازمان خصوصی‌سازی مکلف است در واگذاری سهام دولت در شرکت فرهنگی - ورزشی پیروزی (پرسپولیس) - سهامی عام - معادل بیست درصد (۲۰٪) از سهام شرکت یادشده را براساس قیمت و شرایطی که به برنده مزایده بلوک سهام در مرحله اول واگذاری واگذار خواهد شد، به هواداران باشگاه پیروزی (پرسپولیس) و عموم مردم با نظارت سازمان تربیت بدنی واگذار نماید و مراتب را به نحو یادشده در آگهی فروش سهام درج نماید

✓ مصوبه هیئت وزیران سال ۱۳۹۰؛ با توجه به تشکیل وزارت ورزش و جوانان و ضرورت حفظ سهم بخش دولتی در ورزش، شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی و باشگاه‌های فرهنگی ورزشی پیروزی (پرسپولیس) و استقلال، از گروه (۱) بنگاه‌ها و فعالیت‌های اقتصادی موضوع ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی به گروه (۲) منتقل می‌گردند (یعنی اینکه ۸۰ درصد از ارزش سهام این بنگاه‌ها واگذار شوند و ۲۰ درصد در اختیار دولت (وزارت ورزش و جوانان) باشد).

✓ در قانون بودجه سال ۱۳۹۲ چنین آمده است؛ دولت مجاز است سهام خود در باشگاه‌های ورزشی ازجمله استقلال و پرسپولیس را با رعایت قوانین و مقررات از طریق

بورس به بخش‌های خصوصی و تعاونی واگذار و درآمد حاصل را به حساب عمومی ردیف ۳۱۰۵۰۲ واریز نماید

✓ قانون بودجه سال ۱۳۹۳ کل کشور مقرر داشت؛ در سال ۱۳۹۳ سهام باشگاه‌های فرهنگی و ورزشی دولتی از طریق مزایده و با رعایت قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی واگذار می‌شود.

✓ مصوبه هیئت وزیران مردادماه ۱۳۹۴؛ شرکت‌های فرهنگی - ورزشی استقلال و پیروزی (پرسپولیس) از پیوست شماره (۲) آیین‌نامه اجرایی تشخیص، انطباق و طبقه‌بندی فعالیت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی با هر یک از سه گروه اقتصادی مطرح در ماده (۲) قانون اصلاح موادی از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی خارج می‌شوند. (یعنی اینکه فعالیت‌های این حوزه مشمول فعالیت‌های فرهنگی است و هرگونه توسعه توسط بخش دولتی و غیردولتی و همچنین واگذاری به بخش غیردولتی در این حوزه‌ها مطابق لایحه دولت و مصوبه مجلس خواهد بود).

✓ مصوبه هیئت وزیران آذرماه ۱۳۹۷؛ تصویب‌نامه شماره ۶۷۶۰۴/ت/۵۸/۵۲۰ هـ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۸ (فوق‌الذکر) لغو می‌شود.

✓ پس از لغو مصوبه سال ۱۳۹۴ توسط هیئت وزیران، برداشت قانونگذار این بود که این دو بنگاه (باشگاه استقلال و پرسپولیس) با توجه به کارکردهای فرهنگی - اجتماعی و صراحت عنوان دو شرکت (شرکت فرهنگی - ورزشی استقلال و شرکت فرهنگی - ورزشی پرسپولیس) باید با مصوبه مجلس شورای اسلامی واگذار شوند. بر این اساس، نظر به تجربیات احکام و

مقرره‌های گذشته درخصوص این دو باشگاه و نتایج شکست خورده واگذاری دیگر باشگاه‌ها (ازجمله باشگاه راه‌آهن) از طریق سازمان خصوصی‌سازی حکم قانون بودجه سال ۱۳۹۸ مبنی بر واگذاری از طریق فرابورس تصویب شد.

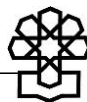
موانع واگذاری دو شرکت

اهم موانع حقوقی مسیر واگذاری دو شرکت به شرح ذیل است:

✓ عدم شفافیت صورت‌های مالی حسابرسی شده ازجمله دارایی‌های ثابت مشهود (عدم ثبت سند مالکیت ساختمان دفتر مرکزی و ورزشگاه‌های شهید درفشی‌فر و شهید مرغوبکار)^۱ و نامشهود (عدم ثبت برند در همه مصادیق فعالیتی)؛

در این باره، سازمان خصوصی‌سازی اذعان دارند که هیچ‌گونه دارایی مشهود و نامشهود متعلق یا در اختیار آنها (عمدتاً برند) در صورت‌های مالی دو باشگاه ثبت نشده است، دو باشگاه فاقد هرگونه دارایی‌های ثبت شده هستند، از نظر ساختار مالی دارای اشکالاتی بوده و صورت‌های مالی دارای اظهارنظر مشروط بوده (بر روی آخرین صورت‌های مالی بندهای عدیده‌ای دارای شروط اظهارنظر (۲۰ الی ۳۰ بند شرط) هستند) و همچنین ذخایر لازم برای لحاظ بدهی و تعدیلات بابت این شروط در حساب‌ها اعمال نشده است.

۱. هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۹۱/۹/۱۲ بنا به پیشنهاد وزارت ورزش و جوانان و به استناد ماده (۱۱۷) قانون محاسبات عمومی کشور - مصوب ۱۳۶۶ - تصویب نمود: مجموعه‌های ورزشی شهید درفشی‌فر و شهید مرغوبکار به‌ترتیب به شرکت‌های فرهنگی - ورزشی پرسپولیس و استقلال انتقال می‌یابد. شرکت‌های مذکور مکلفند با رعایت قوانین و مقررات مربوط و **در اجرای مفاد بند «۳۹» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کل کشور و پس از تحدید ارزیابی‌ها نسبت به افزایش سرمایه اقدام نمایند.**

✓ بدهی‌های عمده (بدهی‌های مالیاتی، مطالبات بازیکنان، کادر فنی و ...)، عدم تعیین تکلیف برخی از ادعاها علیه شرکت‌های مزبور (از قبیل ادعای مالکیت برند در برخی مصادیق) و عدم وجود مستندات مالی مربوط به پرداخت‌ها و دریافت‌های تجاری و غیرتجاری.

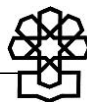
✓ ساختار ثبتی و ماهیت حقوقی شرکت فرهنگی - ورزشی استقلال (به‌عنوان شرکت سهامی خاص)؛ از این حیث که ساختار ثبتی و حقوقی بنگاه‌های قابل واگذاری از طریق فرابورس باید «سهامی عام» باشد (هرچند ساختار و ماهیت حقوقی این شرکت قابلیت اصلاح در حداکثر بازه زمانی دوماهه را دارد و مضافاً اینکه همان‌طور که قبلاً اشاره شده است با لحاظ نمودن برخی شرایط، شرکت‌های سهامی خاص می‌توانند در بازار دوم فرابورس پذیرش شوند).

✓ در بخشی از صورت‌های مالی حسابرسی شده آمده است؛ دو شرکت مذکور فاقد سیستم مناسب درخصوص تعیین بهای تمام شده فعالیت‌های ورزشی خود می‌باشند و تفکیک و تخصیص درآمدها و هزینه‌های عملیاتی و هزینه‌های اداری و عمومی و تشکیلاتی نیز طبق استانداردهای حسابداری نبوده و فاقد مبانی منطقی است. به‌علاوه سیستم کنترل‌های داخلی مناسب و کارآمد جهت شناسایی و ثبت بموقع رویدادهای مالی و گردآوری اسناد و مدارک مربوط به بدهی‌ها و بدهی‌های احتمالی استقرار نیافته است. از طرفی در صورت‌های مالی آمده است؛ بعضاً مشاهده شده است که تنظیم قراردادهای به‌گونه‌ای است که اطمینان از ثبت درآمدها و هزینه‌های شناسایی شده طی سال به‌طور کامل امکانپذیر نیست. همچنین در مواردی دریافت‌ها و پرداخت‌ها و وصول بخشی از

درآمدها و متعاقباً انجام هزینه یا ایجاد دارایی از محل درآمدهای مزبور به‌طور مستقیم و خارج از سیستم‌های بانکی انجام شده است.

✓ به‌علاوه، در صورت‌های مالی حسابرسی شده به موارد عدیده‌ای از تخطی قانونی دو شرکت از قوانین موضوعه گزارش شده است.

جمع‌بندی اینکه عدم شفافیت صورت‌های مالی، وجود بندهای مشروط و فاقد اظهارنظر در صورت‌های مالی، عدم ثبت همه دارایی‌ها و بدهی‌های دو باشگاه، وجود بدهی‌های عدیده بلا تکلیف، عدم تعیین تکلیف نهایی ادعاهای حقوقی به طرفیت دو شرکت، عدم تثبیت وضعیت مالکیت اموال و دارایی‌های منقول و غیرمنقول دو شرکت نظیر ساختمان مرکزی و ورزشگاه‌های تحت بهره‌برداری (فقدان سند ثبتی مالکیت ساختمان‌ها و ورزشگاه‌ها برای دو باشگاه با وجود مجوز هیئت وزیران مبنی بر انتقال مالکیت دو ورزشگاه به نام دو شرکت)، عدم ثبت اموال در دفاتر قانونی دو شرکت، عدم ثبت برند در همه مصادیق فعالیت برای دو باشگاه، عدم تغییرات ثبت اساسنامه، سرمایه و سهام‌داران در اداره ثبت شرکت‌ها و مؤسسات غیرتجاری، ثبت برند فعالیت در برخی از حوزه‌ها به نام اشخاص حقیقی به جای شرکت از جمله موانع سد راه واگذاری دو شرکت است و وزارت ورزش و جوانان به‌عنوان متولی این دو باشگاه به سهم خود مسئول ایجاد این موانع بوده و مکلف بود طی این سال‌ها و به‌خصوص در ۶ ماه نخست سال ۱۳۹۸، شرایط پذیرش این دو شرکت را در بازار فرابورس فراهم کند (یعنی اینکه موانع واگذاری را برطرف نماید). هر چند از روز نخست وزارت ورزش و جوانان خواهان عرضه سهام و واگذاری دو شرکت از طریق برگزاری مزایده سازمان خصوصی‌سازی بودند، لکن این مهم قابل ذکر است که موانع مذکور، سد راه واگذاری هر دو مسیر بورسی و غیربورسی بوده و

در صورت ادامه چنین شرایطی امکان واگذاری قانونی سهام دو باشگاه از طریق غیربوری (سازمان خصوصی سازی) نیز وجود نخواهد داشت.

الزامات واگذاری

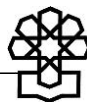
برای تحقق واگذاری دو شرکت شرایط و الزاماتی وجود دارد که باید مورد توجه قرار گیرد؛ نخست لازم است وضعیت حقوقی دو شرکت از حیث قرارگیری در گروه‌های قابل واگذاری بررسی شود؛ در سال نخست ابلاغ قانون اجرای اصل چهل و چهارم قانون اساسی دو شرکت پرسپولس و استقلال در فهرست گروه (۱) شرکت‌ها قرار داشت یعنی این دو بنگاه یا به اصطلاح دو باشگاه باید ۱۰۰ درصد سهام آنها به بخش غیردولتی واگذار شوند. لکن با تشکیل وزارت ورزش و جوانان در سال ۱۳۹۰، هیئت وزیران با استدلال ضرورت حفظ سهم بخش دولتی در ورزش این دو شرکت را در زمره گروه (۲) واگذاری‌ها (یعنی شرکت‌هایی که دولت می‌تواند ۲۰ درصد از سهام آنها را عهده‌دار باشد) قرار گرفتند. چهار سال پس از آن - و با وجود مصوبات مجلس در قوانین بودجه سال ۱۳۹۲ و سال ۱۳۹۳ در خصوص واگذاری دو باشگاه - هیئت وزیران در سال ۱۳۹۴، با درخواست وزارت امور اقتصاد و دارایی^۱ مبنی بر خروج شرکت‌های فرهنگی - ورزشی استقلال ایران و پرسپولیس از گروه‌های مصرح در ماده (۲) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی موافقت نمود. پس از این مصوبه، دیوان محاسبات کشور به دیوان عدالت اداری

۱. در درخواست وزارت امور اقتصادی و دارایی به هیئت وزیران چنین عنوان شده است که مطابق ماده (۲) اساسنامه شرکت‌های فرهنگی - ورزشی پرسپولیس و استقلال ایران از جمله فعالیت‌های محوله به شرکت‌های مذکور در زمره امور فرهنگی (یعنی نیازمند تصمیم قانونگذار برای واگذاری) قرار دارند

شکایت برده و خواستار ابطال تصویبنامه هیئت وزیران در این باره (خروج نام دو باشگاه از فهرست گروه (۲) شده است)؛ لکن هیئت تخصصی دیوان عدالت اداری رأی به ابطال مصوبه هیئت وزیران نداد و اذعان داشته که مصوبه مورد شکایت، خلاف قانون و خارج از اختیار نبوده است و به نوعی بر فرهنگی بودن دو شرکت (باشگاه فرهنگی ورزشی پرسپولیس و استقلال) صحنه گذاشته است.

لذا، مطابق مفاد تبصره «۲» از بند «ج» ماده (۳) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی، «فعالیت‌های حوزه‌های سلامت، آموزش و تحقیقات و فرهنگ مشمول این قانون نیست و هرگونه توسعه توسط بخش‌های دولتی و غیردولتی و همچنین هرگونه واگذاری به بخش غیردولتی در این حوزه‌ها مطابق لایحه‌ای خواهد بود که ظرف مدت یک‌سال از ابلاغ این قانون به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد». بنابراین، نخستین الزام در این باره چنین می‌باشد که واگذاری دو شرکت صرفاً از طریق مصوبه و تصمیم مجلس قانونگذار امکانپذیر است.

دومین الزام حقوقی و کارشناسی برای واگذاری دو شرکت، افزایش سرمایه دو شرکت است به نحوی که امکان واگذاری از طریق فرابورس میسر باشد، در این باره مصوبه سال ۱۳۹۱ هیئت وزیران مبنی بر انتقال سند مالکیت مجموعه‌های ورزشی شهید درفشی‌فر و شهید مرغوبکار به ترتیب به شرکت‌های فرهنگی - ورزشی پرسپولیس و استقلال جهت افزایش سرمایه آنها بوده و مطابق بهره‌مقرر، دو شرکت مکلف شدند نسبت به تجدید ارزیابی‌ها و افزایش سرمایه اقدام کنند. با این حال، تعارض منافع میان دو دستگاه (وزارت

و شرکت) مانع تحقق این مهم و ثبت این اماکن به عنوان دارایی‌های مشهود شده است.^۱ لذا، در این باره لازم است، متولی این دو شرکت تا موعد واگذاری و تعیین تکلیف دو بنگاه مذکور، دستگاهی غیر از وزارت ورزش و جوانان باشد. تولیگری وزارت ورزش و جوانان (تجمیع و تمرکز مقام سیاستی، مقام اجرایی و مقام نظارتی) برای این دو باشگاه علاوه بر ایجاد مسئله فوق، چالش‌های و شائبه‌های اجتماعی از سوی هواداران دیگر باشگاه‌ها را نیز به همراه دارد و همچنین سبب انحراف تمرکز و توجه وزارت از دیگر ابعاد مهم ورزشی یعنی ورزش قهرمانی (ملی) و ورزش همگانی به سوی مسائل حاشیه‌ای دو باشگاه ورزشی استقلال و پرسپولیس شده است.

سومین الزام این است که نسبت به تعیین تکلیف قانونی حکم بند «پ» ماده (۹۲) قانون برنامه ششم توسعه موضوع «نحوه تقسیم درآمدهای تبلیغاتی ناشی از پخش مسابقات ورزشی» اقدام شود. در این باره، لازم به توضیح اینکه محل اصلی تأمین اعتبارات مالی سازمان صدا و سیما به عنوان مؤسسه دولتی، بودجه عمومی کشور بوده و درآمدهای ناشی از تبلیغات و آگهی‌های بازرگانی به عنوان درآمدهای اختصاصی به حساب خزانه عمومی کشور واریز شده تا از طریق ردیف بودجه سنواتی برای مصارف خاص و پیش‌بینی شده هزینه گردد. لذا، پیش‌بینی ردیف بودجه‌ای از سوی دولت (سازمان برنامه و بودجه) برای تحقق این مهم رافع این مسئله است.

۱. در این باره شایان ذکر است که، مطابق قانون لایحه قانونی واگذاری سازمان ورزشی و فرهنگی تاج به سازمان تربیت‌بدنی ایران مصوب ۱۳۵۷ شورای انقلاب اسلامی و لایحه قانونی راجع به مردمی کردن باشگاه‌های ورزشی عمومی در سراسر کشور مصوب ۱۳۵۸ شورای انقلاب اسلامی؛ کلیه اموال منقول و غیرمنقول و اماکن و تأسیسات ورزشی متعلق به باشگاه‌های ورزشی مربوط به سازمان تربیت‌بدنی ایران واگذار شده است.

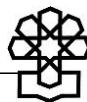
چهارمین الزام، ثبت دارایی‌های نامشهود از جمله ثبت همه مصادیق فعالیت‌های برند به نام دو باشگاه مذکور است؛ در حال حاضر همه مصادیق فعالیت‌های در بازار کسب و کار برای دو باشگاه ثبت نشده است یا بعضاً ثبت انحصاری نشده است و در برخی موارد، مصادیق فعالیت‌های به نام اشخاص حقیقی و مدیران سابق دو باشگاه ثبت شده است و ادعای مالکیت برند در برخی مصادیق از سوی برخی اشخاص حقیقی وجود دارد.

آخرین الزام حقوقی و کارشناسی در این باره، رفع شروط اظهار نظر در صورت‌های مالی از جمله تعیین تکلیف بدهی‌های عمده (بدهی‌های مالیاتی، مطالبات بازیکنان، کادر فنی و ...) و تضمین عدم ادعای حقوقی به طرفیت خریدار است

ملاحظات

نظر به کارکردهای فرهنگی و اجتماعی دو باشگاه و اثرگذاری آنها در جامعه اکیداً ضروری است امکان بررسی صلاحیت اعضای هیئت مدیره باشگاه‌های واگذار شده، از سوی وزارت ورزش و جوانان و دیگر نهادهای ذی‌ربط بررسی‌کننده حدود صلاحیت‌های عمومی، فراهم شود و اعضای هیئت مدیره و مدیرعامل شرکت دارای سابقه محکومیت قطعی کیفری یا تخلفاتی مؤثر طبق قوانین و مقررات حاکم بر بازار اوراق بهادار یا سوء شهرت حرفه‌ای نباشند (همانند آنچه که برای بانک‌های غیردولتی انجام می‌شود).

همچنین، ضروری است ممنوعیت فعالیت اعضای احزاب و تشکلات سیاسی در هر یک از ارکان دو باشگاه فرهنگی - ورزشی مذکور مورد توجه قرار گیرد.

جمع‌بندی و پیشنهاد

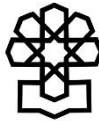
بدون فراهم شدن زیرساخت‌های درآمدزایی باشگاه‌ها و رفع موانع مذکور در این گزارش، واگذاری (بورسی یا غیربورسی) نمی‌تواند ضامن موفقیت خصوصی‌سازی در ورزش حرفه‌ای کشور باشد. مادامی که بسیاری از ضوابط حقوقی و قانونی نظام باشگاهداری تدوین نشده است، موضوع واگذاری و خصوصی‌سازی دو باشگاه ورزشی صرفاً رهاسازی آنها تلقی می‌شود؛ برای مثال در حال حاضر موضوع حرف و مشاغل ورزش حرفه‌ای و ضوابط بیمه‌ای و مالیاتی مشخص و مدونی وجود ندارد، چرایی واگذاری این دو باشگاه به بخش خصوصی و استقلال آنها از حمایت‌های دولتی و وابسته بودن سایر باشگاه‌های رقیب به صنایع بزرگ دولتی و ارتزاق آنها از این محل (نفت، پتروشیمی، فولاد و صنایع معدنی) مورد تأمل جدی است. لذا، واگذاری یا خصوصی‌سازی دو باشگاه بزرگ ورزشی کشور، جزئی از مسئله نظام باشگاهداری در کشور است و باید این موضوع در کنار سایر ابعاد مربوط به صورت یک مجموعه حقوقی مدون (نظام باشگاهداری ورزش حرفه‌ای کشور) به تصویب نهاد مطرح قانونگذاری کشور یا هیئت وزیران برسد. با این حال، مشروط به رفع موانع مذکور در این گزارش دو پیشنهاد می‌شود: پیشنهاد نخست، حذف عبارت «و باقی سهام به صورت خرد» از حکم بند «ه» تبصره «۲» قانون بودجه ۱۳۹۸ می‌باشد^۱ و دوم اینکه، در مقطع کنونی و با اقتضائات موجود «واگذاری بخشی از سهام دو باشگاه (دارایی‌های نامشهود یا اصطلاحاً برند دو باشگاه)» از طریق فرابورس - بازار دارایی فکری - به نسبت ۸۰ درصد به شرکت‌های سهامی عام دارای حداقل ده هزار سهام‌دار به صورت

۱. پس از پذیرش در بازار پایه فرابورس و عرضه ۵ درصد سهام هر يك از دو شرکت جهت کشف قیمت، پنجاهویک درصد (۵۱%) سهام آنها به صورت بلوکی عرضه می‌شود.

بلوکی و باقی سهام به صورت خرد به هواداران (در قالب شرکت تعاونی سهامی عام) عرضه شود.

در غیر این صورت، واگذاری به روش «پیمان مدیریت» (حفظ مالکیت دولت)^۱ از طریق مزایده عمومی سازمان خصوصی سازی پیشنهاد می شود.

۱ در این روش، مدیریت باشگاه ورزشی برای مدت معین (مثلاً ۵ یا ۱۰ ساله) به اشخاص حقیقی یا حقوقی از طریق مزایده رقابتی یا حتی مذاکره واگذار می شود. مدیریت بنگاه در قبال بهای پیمان و انجام خدمت در اختیار پیمانکار است و مالکیت در اختیار دولت می ماند.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۶۹۰

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: موانع، الزامات و ملاحظات واگذاری باشگاه‌های فرهنگی - ورزشی
استقلال و پرسپولیس

نام دفتر: مطالعات آموزش و فرهنگ (گروه ورزش، میراث فرهنگی و گردشگری)

تهیه و تدوین کنندگان: صادق ستاری فرد، مهدی مرادی

ناظر علمی: سینا کلهر

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۸/۴